

Herr Professor *Worsaae* meddeelte yderligere Oplysninger om Indskriften paa den i Kong *Waldemar den Stores* Grav fundne Blyplade, som ere optagne i Professorens Bemærkninger Pag. 225—241, hvorhos Forfatteren endnu senere har föiet följende Tillæg til sine Meddelelser om Haraldsted Pag. 269:

Hvis ikke Kongshuset i Haraldsted Aar 1654 saa bestemt kaldtes „det gamle Konghus”, kunde man let forledes til at troe, at det var det, hvis Opbyggelse blev befaleet i Aaret 1621 i nedenstaaende Brev til Lehnsmanden paa Ringsted Closter, Axell Wrne.*)

„Christianus Qvartus:

Wor gunst tillforrn. Wiidt effterszom Prestegaardenn derudj harrested wdi dit leen ved skadelig Ildebrannt for nogen tid sziden er bleffuen afbrenndt, Da ere wij Naadigst tillfredtz, attu aff ditt leens vnderliggendis Skouffue maa lade sognepresten dersammestedt bekomme saa mögit tömmer som hannom till hans egenn woning Enndeligen will fornöden giöris, och wille wij Attu Kierkeladenn dersammestedt saaledis lader opbygge, och Reparere att wij derudinden kunde haffue woris Nattleiger, naar Leiglighedenn sig saaledis begiffuer, Att wor wey der hedenn hennder szig att falde, Huilckett Du saaledis haffuer Dig till Regenschab att lade före. Dermed etc. Haffniæ den 27. August Anno 1621.”

Men at virkelig denne Kirkelade ikke kan have været den første Begyndelse til det ovennævnte „gamle Konghus”, godt-gjöres endnu klarere ved Christian den Fjerdes egne Dagböger, som vidne, at Kongen i de to foregaaende Aar 1620 og 1619 baade havde standset og overnattet i Haraldsted (S. 47 Anm.), hvor han fölgelig allerede dengang synes at have haft et mere stadigt Opholdssted paa sine Reiser fra Antvorskov til Frederiksborg eller Kjöbenhavn. Derimod er det vistnok höist sandsyn-

*) Sjællandske Tegnelser for Aarene 1613—1621 i det Kgl. Geheimearchiv. Meddeelt af Hr. Prof. Kall-Rasmussen.

ligt, at det derværende „gamle Konghus” i Aaret 1621 er blevet anseet for allfor indskrænket til at modtage Kongen og hans Følge, og at man af den Grund har benyttet den nærliggende Præstegaards og Kirkelades Brand eller dog Beskadigelse ved Branden til at udvide Kongshuset, ja maaskee endog netop til, istedetfor Kirkeladen, at opbygge „*det ny Hus, ud mod Byen*”, der i bestemt Modsætning til „*det gamle Konghus*” forekommer 1654 i det ovenfor aftrykte Brev fra Lehnsmanden Jörgen Seefeld. I et andet, hidtil utrykt originalt Dokument af Aar 1648 *), der bl. A. omhandler „*Kongens huusz i Harrested*” saavel som de fyrstelige og adelige Personer, der i det forløbne Aar havde overnattet i samme**), nævnes ligeledes „*de tuende Nyehusze i Harrested*”, „*det nye Kiöckenn i Harrested*”, hvoraf man seer, at de ved Christian den Fjerde befalede Udvidelser af Kongshuset ikke have været saa ubetydelige endda, endskjønt Jörgen Seefeld igjen i 1654 maatte foreslaae flere Tilbygninger, for „at faae logementer nock.”

En endnu levende, om end svag Erindring om dette, senere ganske forsvundne Kongshuus turde det være, at en Bondegaard i Haraldsted By, beliggende bag ved Skolen og i sydvestlig

*) „Ringsted Closters Regenschab. Beregnet fra Philippi Jacobi Dag 1647 Thil Aarsdagen Igien Anno 1648.” Fol. Papiir. Topogr. Saml. Fascicul. 13. b. i det Kgl. Geheimearchiv.

**) T. E. 1648 „Adschiellige forteringer aff höyloufflig Ihukommelse Kongl. Matts. och Prins, denn nu Vdualde Kongl. Matt., andre förstl. Persoenner, gesanttere Och deres medhafuende folch och tiennere vdi Closteret och Harrested.”

Fremdeles:

„27de Juli 1647. Ankom Anderschouff Kusch som hafde aget Hannibal Seedsted til Harrested.”

„12te November 1647. Er forfoered paa Niels Trolles 4 Kuschheste som agde den Oldenborgsche gesantte fra Roschil och til Harrested . . . III. Scheper.”

„7de December. Er forfoered paa hanns förstelige Naade Hertzug Frederiches heste, der hanns först. Naade Reigste fra Kiöbenhaffn och till Holstenn, laae en Nat offuer i Harrested” etc.

„11te Februar 1648. Ankom tuende Anderschouff Kusch, som hafde aget Kongens Cantzeler till Harrested.”

Retning tæt op til Kirkegaarden, har bevaret Navnet „Kongsgaard”. Som et lignende Minde om fordums Kron- eller Kongsgods i Haraldsted maa det ogsaa anføres, at Haraldsted den Dag i Dag benævnes blandt Almuen: „Kongens Haraldsted”,*) hvormed man vistnok fra først af har villet adskille det fra det andet, tidligere (S. 46 Anm.) berørte Haraldsted eller „Harrested” i Hyllinge Sogn ved Nestved.***)

*) Disse Meddelelser skylder jeg Sognepræsten i Haraldsted, Hr. Pastor *Qvistgaards* Velvillie. Navnet „Kongsgaard” findes bl. A. opført i Brandforsikkringsregistret over Haraldsted By. Af den ved Kilden ved Kirken forhen beliggende Kildegaard er det ikke endnu lykkedes Hr. Pastor *Qvistgaard* at opdage noget Spor. Mulig er den bleven nedbrudt og dens Jord henlagt under Præstegaarden. Idetmindste i den saakaldte „Landebog for Sjellands Stift” (i det Kgl. Geheime-Archiv) fra Slutningen af Fredrik den Andens Tid hedder det om Præstegaarden i Harrested (fol. CXIII): „Ther thill kand saais *vd̄i killegardtz vonng* ij pund kornn, *vd̄i Thisle vonng* iij pund kornn, *vd̄i nōrre vonng* iijj pund kornn”.

**) Ved Veien i Valsölille Skov nær Haraldsted ligger ogsaa et Huus, kaldet „Kongeledshuset”. At der 1647—48 i Valsö Skov var en Vei, der særligt kaldtes „Kongens Vey”, fremgaaer af det nylig citerede „Ringsted Closters Regenschab”, hvori det bl. A. hedder: „Giffuet Peder Smid aff Valsölille for Kongl. Maytts. Vey at holde vedlige det gandsche Aar igiennem med Adschieilig Jernfang, Penge XIII Rixdr. j. ort VIII Sz.” Endvidere nævnes Tagsteen af „en Smedie, som stoed i Valsöemagle skouff ved den gammel Kongevey.” Formentlig har dette været den gamle Hovedlandevei, der fra Antvorskov og Slagelse er gaaet udenom Sorö og Ringsted lige til Roeskilde.